

ИЗВЕШТАЈ ШТАБА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ ГРАДА ВАЉЕВА О СПРОВЕДЕНИМ АКТИВНОСТИМА НА ОДБРАНИ ОД ПОПЛАВА У АПРИЛУ И МАЈУ 2014.ГОДИНЕ

Подручје Града Ваљева у дане 24. априла и 14/15 маја 2014.године, захватиле су велике кишне падавине не забележене у новијој историји, што је проузроковало појаву великих вода и бујичне поплаве на водотоковима у сливу реке Колубаре.

Град Ваљево по свом географском положају спада у брдско-планинско подручје.

Падавине имају обележје средњеевропског, подунавског режима годишње расподеле. Средња годишња висина падавина у Ваљеву износи 785,7 мм. Најкишовитији је месец јун, са 100,1 мм, а најсувљи фебруар, са 45,9 мм. Са повећањем надморске висине, средње годишње висине падавина се повећавају на више од 900 мм, па и преко 1.000 мм.

Сви водотоци Града Ваљева имају претежно бујични карактер, хидролошког режима, тако да примена класичних мера одбране од поплава није могућа, због брзог наилаaska попланих таласа. Поплаве на њима имају изразито бујичне карактеристике, брзу појаву и разорне ефекте уз упоредно јављање бујичне лаве, одрона и клизишта.

Највећи проблем у области заштите од поплава на територији Града Ваљева, представља недовољна изграђеност заштитних објеката на подручјима угроженим поплавама („поплавним подручјима“).

Главну хидрографску мрежу града Ваљева, представља **река Колубара** са својим притокама.

Основне карактеристике водотокова значајне за одбрану од поплава:

Река Колубара је највећи и у водопривредном смислу најзначајнији водени ток, са своја два изворишна крака (*Јабланица* и *Обница*) и притокама *Градац*, *Рабас*, *Љубостиња*, *Бања*, *Кривошија* и *Перајица* (на подручју Града Ваљева). Укупан слив *Колубаре* је 3.600 км². Кроз Ваљево изведена је регулација „градског“ типа у дужини око 4.км, која подразумева уређење корита водотока за пријем великих вода и обезбеђење његове стабилности извођењем облоге. Регулација није изграђена на читавој деоници кроз Град Ваљево, што ризик од поплава значајно увећава. Кроз спровођење превентивних мера заштите од поплава, редовно се уклања вучени нанос на градском подручју водотока, као и на крају регулације испод кружног пута и одржавају објекти за заштиту од поплава, чиме се обезбеђује пројектовани протицај великих вода кроз Град Ваљево.

У разматрању оствареног степена заштите дуж *р.Колубаре* у Ваљеву треба имати у виду и да је у Водопривредној основи Србије из 1995.г. стогодишња велика вода процењена на 305 м³/с. Према меродавним великим водама усвојеним у пројектима, може се закључити да је дуж *р.Колубаре* кроз Ваљево остварена заштита од стогодишње велике воде.

Најзначајније притоке су:

Река Обница настаје од Станине и Врагочанске реке и има дужину тока од 21 км. У Ваљевоу код „Ваљевске пиваре“ на ушћу са *р. Јабланицом* настаје *р. Колубара*. С обзиром да Станину и Врагочанску реку чине многобројни планински водотоци, у горењем делу тока услед појаве великих падавина и наглог отапања снега *р. Обница* има бујични режим. Корито Обнице је нерегулисано, осим у зони КПЗ Ваљево. На водотоку нема преграда, што ствара услове за брзо настајање бујичних поплава са разорним ефектима уз упоредно јављање бујичне лаве, одрона и клизишта. Сливно подручје износи $P=187 \text{ km}^2$ (Бело Поље). Карактеристични протицаји се крећу: $Q_{1\%} = 543 \text{ m}^3/\text{c}$; $Q_0 = 1,9 \text{ m}^3/\text{c}$ (средњи протицај);

Река Јабланица: сливно подручје износи $P=163 \text{ km}^2$ (Седлари). Карактеристични протицаји се крећу: $Q_{1\%} = 540 \text{ m}^3/\text{c}$, $Q_0 = 1,79 \text{ m}^3/\text{c}$ (средњи протицај). Јабланица има 3 преграде. Последњих 500-600 метара река Јабланица протиче кроз урбанизовани део града. Корито је нерегулисано целом својом дужином. На *р. Јабланици* у завршној фази је изградња бране „Ровни“, која ће поред водоснабдевања имати и заштитну функцију.

Река Љубостиња је лева притока Колубаре, која се у реципијент улива низводно од града. Површина слива је $16,6 \text{ km}^2$, а укупна дужина водотока $9,2 \text{ km}$. Због великих штета које би изливањем овог водотока изазвало у приобаљу, у пројектној документацији је усвојен висок степен заштите, који се разликује на појединим деоницама. Регулација Љубостиње је изведена од ушћа у Колубару до моста на путу за Шабац, у дужини од 4.176 m . Карактеристични протицаји се крећу: $Q_{1\%} = 57,5 \text{ m}^3/\text{c}$; $Q = 0,32 \text{ m}^3/\text{c}$ (средњи вишегодишњи протицај воде). Дужина воденог тока кроз град износи $L=3,5 \text{ km}$. Дужина за регулацију $L=4,88 \text{ km}$. У периоду пре поплава извршено је чишћење корита реке кроз Град Ваљево. Протицај великих вода значајно успоравају неправилно изграђени мостови у ХК «Крушик» и мост код «Попекса».

Брана са акумулацијом „Поцибрава“ на реци Поцибрави

Брана Поцибрава налази се у Петници, месту у близини Ваљева. Припада сектору С.5. и деоници С.5.2. по Оперативном плану одбране од поплава. Висина бране износи $12,50 \text{ m}$, а њена дужина по круни бране је 191 m . У тело бране је уграђено 48.000 m^3 материјала и припада типу насутих земљаних брана. Сталан ниво воде у акумулацији одржава се уз помоћ евакуатора, чија је кота нижа $1,5 \text{ m}$ од круне бочног прелива. Овим се обезбедио потребан простор за пријем поплавног таласа. Максималне воде се евакуишу бочним преливом и брзотоком, а воде се даље сабирним каналом спроводе у стари ток реке, а потом у главни реципијент - реку Бању. Главна функција ове бране је заштита насеља, пољопривредног земљишта и спортско-рекреативног центра у Петници.

Река Градац настаје од реке Забаве и Буковске реке. Површина слива 159 km^2 до в.ст. Дегурић, а дужина тока 18 km . Најузводнија десна притока, која се у Колубару улива у самом Ваљевоу. Рачунска велика вода $Q_{1\%} = 158 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{\text{min},95\%} = 0.43 \text{ m}^3/\text{s}$. Корито *р. Градац*, од ушћа у *р. Колубару* узводно регулисано је у дужини од 191 m (ст. $0+000 - 0+191$) у којој је као меродаван за овај водоток увојен максимални протицај од $158 \text{ m}^3/\text{сек}$. С обзиром да је ова река бујична, брза и ерозивна представља опасност и може да угрози постојеће стамбене и пословне објекте у улици Прва бразда, конструкцију челичног путничког моста и бетонске стубове железничких мостова. На *р. Градац* налазе се 4 ретардационе преграде. Последњих око $2,0 \text{ km}$ *р. Градац* протиче кроз урбанизовани део града. Корито је

нерегулисано сем места улива у *р.Колубару* и дела места преграде које је одређено за јавно купање.

Река Бања је десна притока *р.Колубаре* и настаје од карстног врела који се јавља у Петничкој великој пећини. *Река Бања* од ушћа у *реку Колубару* узводно регулисана је у дужини од 200 м. Врло се често излива из свог корита изазивајући знатне материјалне штете. Корито *р.Бање* је врло мало и нерегулисано. Због пута који је виши од околине терена, при изливању воде долази до задржавања исте и плављења површина, стамбених и помоћних објеката и индустријских капацитета. Слив *р.Бање* обухвата површине од око 28 км². Дужина водотока износи око 7 км.

Река Перајица је лева притока *Колубаре*, која протиче кроз индустријску зону Ваљева. Површина слива је 5.44 км². Регулација водотока Перајица је пројектована и изведена у укупној дужини од 1.342 м. С обзиром на значај заштите објеката у приобаљу од поплава, а нарочито део индустријске зоне, као меродавна за димензионисање регулисаног корита усвојена је стогодишња велика вода $Q_{1\%} = 15.5 \text{ m}^3/\text{s}$. Од 2010.године редовно се чисте и одржавају критичне деонице водотока.

Река Рабас је веће лева притока *р.Колубаре*, дужине 28,85 км са површином слива од 79,9 км². Просечна ширина слива му је 3,28 км. Изворе испод Јаутинског виси (474 м). У горњем току *р.Рабас* је брза, па бујичне воде изазивају брзо пуњење корита и изливање, услед чега у нижем делу тока долази до плављења око 200 ха обрадивих површина у селима Дуљај, Попучке и Лукавац. Корито *р.Рабас* није регулисано и посебно у доњем делу тока има доста меандри. Од 2010.године редовно се чисте и одржавају критичне деонице водотока.

Поток Црнобара је десна притока *р.Рабас*, дужине 1,86 км. Извориште канала је на коти 156мнм а ушћа 150м. Корито *потока Црнобара* није регулисана и пресеца магистрални пут м-4. Од 2010.године редовно се чисте и одржавају критичне деонице водотока.

Река Кривошија је десна притока *р.Колубаре*, дужина по главном току је 8,2км. Слив је лепезаст што условљава брзу концентрацију поплавног таласа. Кривошија настаје од два потока Врела и Млакве. Извориште је на 255мнм а ушће на коти 154мнм. Пад по главном току износи 1,21%. Површина слива износи П=29км². Протицај вероватноће појаве 1%(стогодишњи) износи 53,8м³. Од 2010.године редовно се чисте и одржавају критичне деонице водотока.

Поток Липовац је десна притока *Колубаре*, регулисан је у дужини од 310 м' (ст. 0+000 – 0+310), улива се у регулисани ток код Сточне пијаце. Минор корито је урађено од бетонских плоча, а дно од бетона, а улив је преко цеви Ø1000 постављен у деснообални насип.

Постојећи водни објекти за заштиту од поплава на подручју Града Ваљева на водотоковима I-реда у случају појаве великих вода, већих од 100-годишњих (што се догодило 14/15 мај 2014.године), не обезбеђују потребан ниво заштите од поплава на подручјима угроженим поплавама. Посебно се то односи на насеља уз нерегулисане делове *р.Колубаре*, *р.Љубостиње*, *р.Обнице*, *р.Јабланице*, *р.Градац*, и др.

Вишегодишње кашњење у изградњи и стављање у функцију хидро-акумулације «Ровни» и климатске промене које у новије време, све чешће доводе до појаве великих вода, представљају највећи проблем у области заштите од поплава на подручју Града Ваљева.

1. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА

Имајући у виду бујични карактер водотокова у сливу р.Колубаре, где примена класичних мера одбране није могућа, Град Ваљево у оквиру своје надлежности, посебну пажњу посвећује спровођењу превентивних мера и радова на заштити од поплава угрожених подручја и умањењу ризика од поплава.

Штаб за ванредне ситуације Града Ваљева (у даљем тексту: Штаб) као оперативно-стручно тело Скупштине града Ваљева, руководи и координира рад субјеката система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама на спровођењу мера заштите од поплава.

Град Ваљево сваке године доноси *Оперативни план одбране од поплава за воде II реда и Програм одржавања водотокова II-реда*. У изради плана остварена је одлична сарадња са Одељењем за ванредне ситуације у Ваљеву и ЈВП „Србијаводе“.

Штаб располаже са студијом угрожености од поплава у сливу Колубаре, коју је израдио Институт „Јарослав Черни“ Београд, што је значајно допринело квалитетној изради Процене угрожености и Оперативног плана одбране од поплава за воде-II реда.

Надлежни органи Града Ваљева дуги низ година континуирано и плански раде на смањењу ризика од поплава, спроводећи превентивне мере заштите од поплава.

Почени искуством из поплава у 2001 и 2010.години, Штаб у циљу постизања сталне спремности за прихват и протицај великих вода, инсистира на редовном одржавању свих водотокова на подручјима угроженим поплавама.

Ван периода од поплава, у циљу припрема за одбрану од поплава, спроведене су превентивне мере и радови на критичним деоницама водотокова I-реда (*Колубара, Љубостиња, Јабланица и Обница*) и II реда (*Рабас, Кривошија, Перајица, Црнобара* и др), чиме је обезбеђен прихват и протицај великих вода кроз Град Ваљево и друга угрожена насеља на подручјима угроженим поплавама.

Захваљујући одличној сарадњи Града Ваљева са ЈВП „Србијаводе“и Одељењем за ванредне ситуације у Ваљеву и поред недовољних финансијских средстава, спроведене су превентивне мере заштите од поплава и изведени радови:

- Извршено је чишћење регулисаних и нерегулисаних деоница корита *р.Колубаре* кроз град и извршено уклањање вученог наноса који је стварао успор на крају регулације код градске депоније и чишћење и профилисање корита реке низводно од регулације. Извођењем наведених радова - обезбеђен је прихват и протицај великих вода кроз Град Ваљево.

- Извршено је чишћење регулисаног корита *р.Љубостиње* кроз Град Ваљево, али и кроз ХК „Крушик“ и „Србијанку“ и дела нерегулисаног речног корита у горњем делу водотока. Уклоњене су непрописно постављане инсталације на мостовима. Извршено је ојачање и надвишење критичних деоница одбрамбених насипа, чиме је обезбеђен прихват и протицај великих вода кроз Град Ваљево.

- Извршено је чишћење и профилисање критичних деоница *р.Рабас, р.Кривошије, р.Перајице, р.Црнобаре* (водотокови II-реда из надлежности Града Ваљева) и обезбеђен протицај великих вода на подручјима угроженим поплавама.

- Брана „Ровни“ као објекат будуће хидро-акумулације, остварио је заштитну функцију и искоришћен је као ретензија, која је задржала око 5 милиона кубика воде и тиме значајно допринела смањењу поплавног таласа и ублажавању последица поплава на подручју Града Ваљева. Након проласка поплавног таласа, вода из формиране хидроакумулације наредних дана је отекла без угрожавања приобаља.

СПРОВОЂЕЊЕМ ПРЕВЕНТИВНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА У ПЕРИОДУ ПРЕ ПОПЛАВА И ПОРЕД ПОЈАВЕ ВЕЛИКИХ ВОДА, ВЕЋИХ ОД 100-ГОДИШЊИХ, СПРЕЧЕНЕ СУ КАТАСТРОФАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ПОПЛАВА У ВАЉЕВУ.

Након поплава извршена је анализа кључних метеоролошких и хидролошких параметара (првентсвено о количини падавина, појави великих вода – већих од 100-годишњих на Колубари, Љубостињи, Обници, Јабланици и Градцу, и пројектованим капацитетима заштитних објеката), утврђено је да би у случају неспровођења превентивних мера заштите од поплава, дошло до изливања Колубаре и Љубостиње и централне градске зоне Ваљева биле поплавлјене, а Град Ваљево би претрпео катастрофалне последице.

Одбрану од поплава на водама I реда, спроводи ЈВП „Србијаводе“ – ВПЦ „Сава-Дунав“ Београд. За одржавање заштитних објеката и одбрану од поплава на водама I реда на V сектору Водног подручја „Сава“ задужено је ВП „Ерозија“ из Ваљева.

Сарадња Штаба са ЈВП „Србијаводе“- ВПЦ „Сава-Дунав“ и водопривредном организацијом „Ерозија“ Ваљево у периоду пре и за време поплава била је веома активна. Присутан је проблем недовољних финансијских средстава за извођење радова на изградњи објеката за заштиту од поплава. Посебно истичемо одличну сарадњу на изради Процене угрожености и Плана одбране од поплава из надлежности Града Ваљева.

2. ОПЕРАТИВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА

Поплава од 24. априла 2014.године

Подручје Града Ваљева дана 24. априла 2014.године, захватиле су велике кишне падавине (66,4 l/m²) које су проузроковале појаву површинских вода и бујичне поплаве на водотоковима у сливу реке Колубаре.

У спровођењу одбране од поплава и заштите и спасавања угроженог и пострадалог становништва, ангажовани су сви субјекти система заштите и спасавања и расположиве снаге заштите и спасавања. Штаб је вршио координацију и руковођење свим активностима на спровођењу мера и задатака цивилне заштите.

Захвајујући благовремено спроведеним превентивним мерама заштите од поплава, последица великих кишних падавина и поплава на подручју Града Ваљева 24.априла 2014.године, значајно су ублажене.

Приликом обиласка Ваљева 24. априла у време протицаја великих бујичних вода, министар пољопривреде Гламочић изјавио је: „да је Ваљево спровело превентивне мере заштите и спречило изливање река на градском подручју“.

И поред екстремно великих кишних падавина, водотоци на урбаном подручју града Ваљева нису се излили. Посебно је било критично у доњем току регулисаног дела корита реке Љубостиње, где је на деоницама кроз ХК „Крушик“ и „Србијанку“ дошло до успора, што је могло проузроковати изливање воде у неколико градских насеља.

Постојећи системи за одвођење површинских вода (кишна и фекална канализација и каналска мрежа) у Граду Ваљеву, нису могли да прихвате и спроведу велике површинске воде и дошло је до краткотрајне блокаде саобраћаја у појединим деловима централних градских насеља и улива воде у многе пословне и стамбене објекте у нижим зонама.

Услед изливања водотокова ван градског подручја (р.Колубара, р.Јабланица, р.Обница, р.Градац, р.Рабас, р.Кривошија, р.Перајица, р.Црнобара и других мањих водотокова), нанете су штете у приобаљу наведених река.

Бујичне поплаве од 24. априла 2014.године угрозиле су стамбене и економске објекте, пољопривредно земљиште, путеве, железницу, електро, телекомуникациону и водоводну мрежу.

Велике кишне падавине проузроковале су и активирање старих и појаву нових клизишта и појаву одрона, који су нанели огромне штете на путевима посебно у брдско-планинском подручју. На многим путевима, саобраћај је био у прекиду услед одрона и клизишта. Услед одрона и клизишта прекинут је саобраћај на прузи Београд-Бар у месту Градац-Ластра. Због одрона прекинут је саобраћај на путу М-4 Ваљево-Лозница, код „Ловачког дома“. Догодио се квар на далеководу у с.Седлари код Ваљева. Испали су из функције сеоски водоводи „Прскавац“ и „Кукаљ“.

Процена штета од великих кишних падавина и поплава на подручју Града Ваљева извршена је у складу са *Упутством о јединственој методологији за процену штета од елементарних непогода* („Сл.лист СФРЈ“,бр.27/87).

Градска управа формирала је комисије састављене од стручњака одговарајућег профила, који су по пријавама грађана и правних лица изашли на терен и извршили процену насталих штета.

Велике кишне падавине и поплаве од 24. априла 2014.године, указале су на неопходност предузимања додатних превентивних мера заштите на водотоковима у сливу Колубаре. Стручњаци Штаба и стручно-оперативног тима за поплаве, извршили су анализу параметара до којих се дошло у поплавама од 24. априла 2014.године и закључено је, да је неопходно обезбедити пројектовани протицај великих вода на *р.Колубари* и *Љубостињи* кроз Град Ваљево, што је одмах и учињено. Ангажовањем водопривредне организације „Ерозија“ у периоду од 24.априла до 14. маја 2014.године, извршено је чишћење корита *р.Љубостиње* кроз ХК „Крушик“ и „Србијанку“ што је била обавеза наведених привредних друштава.

На нерегулисаним и критичним деоницама *реке Колубаре* кроз Град Ваљево, спроведене су мере и радови, којима је обезбеђен прихват и протицај великих вода.

Поплаве од 14. маја 2014.године

Након пријема обавештења од Одељења за ванредне ситуације у Ваљево (07/11 бр.217-35/2014 од 12.05.2014 године), да је Републички хидрометеоролошки завод

Србије (РХМЗ) издао **УПОЗОРЕЊЕ** о могућим великим кишним падавинама праћеним олујним ветром и градом на подручју Колубарског округа од уторка 13.маја до суботе 17.маја 2014.године, што може изазвати нагли пораст водостаја у сливу *реке Колубаре*, Штаб је одмах у складу са *Оперативним планом за одбрану од поплава за воде II – реда*, предузео ПРЕВЕНТИВНЕ и ОПЕРАТИВНЕ МЕРЕ ОДБРАНЕ ОД ПОПЛАВА на подручјима угроженим поплавама („поплавним подручјима“).

Циљ је био обезбедити прихват и **протицај великих вода** кроз Град Ваљево и друга угрожена насељена места. Све активности на водотоковима спроводене су у сарадњи са ЈВП «Србијаводе».

На захтев Сектора за ванредне ситуације МУП РС у циљу подизања спремности свих субјеката система заштите и спасавања који учествују у спровођењу превентивних и оперативних мера одбране од поплава, ОДМАХ је уведена приправност у свим субјектима система заштите и спасавања. Обавештена је и команда гарнизона Ваљево и најављен захтев за њиховим ангажовањем у одбрани од поплава Града Ваљева, спровођењу евакуације и збрињавању евентуално пострадалих.

Према подацима Метереолошке станице Ваљево у периоду 14. до 16.мај 2014.године, измерена је количина падавина од 189,9 l/m², што је историјски максимум за Ваљево.

На хидролошким станицама на реци Колубари превазиђени су историјски максимални водостаји и протицаји великих вода.

У складу са „Оперативним планом одбране од поплава Републике Србије“ ЈП „Србијаводе“ на водотоцима I – реда прогласила је прво редовну а убрзо и **ванредну одбрану од поплава.**

Имајући у виду насталу ситуацију на предлог Штаба дана 14.маја 2014.године, градоначелник Ваљева прогласио је **ванредну ситуацију** на читавом подручју Града Ваљева. Након анализе ситуације и процене угрожености, Штаб је наредио предузимање ванредних мера одбране од поплава на свим водотоковима на подручјима угроженим поплавама. Апсолутан приоритет дат је одбрани од поплава Града Ваљева.

Оперативним деловањем на лицу места, одређивањем места одбране, постављањем насипа и џакова од песка, руководио је заменик главног руководиоца одбране од поплава Звонимир Коцић.

Штаб за ванредне ситуације Града Ваљева од проглашења ванредне ситуације био је у непрекидном заседању и једном дневно достављао извештај Окружном штабу за ванредне ситуације Колубарског управног округа.

Непрекидним заседањем Штаба и његових стручних тела, обезбеђени су услови за правовремено, стручно и адекватно реаговање у свим ситуацијама изазаваним елементарном непогодом.

Штаб за ванредне ситуације Града Ваљева су 14.05.2014. године посетили Начелник сектора за ванредне ситуације Републике Србије Предраг Марић и Министар унутрашњих послова Републике Србије Небојша Стефановић. Обавештени су о предузетим мерама одбране од поплава на свим водотоковима на подручјима угроженим поплавама, а такође су се у све то уверили и на лицу места. Дана 15.05.2014. године Штаб за ванредне ситуације Града Ваљева поново посећује Министар унутрашњих послова Републике Србије Небојша Стефановић као и Министар одбране Републике Србије Братислав Гашић и Начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, који су такође

обавештени о предузетим мерама одбране од поплава са чим су се уверили и на лицу места. Наведени министри и начелник Генералштаба контатовали су да је Штаб за ванредне ситуације Града Ваљево добро спровео превентивне мере заштите и спречио настанак поплава на градском подручју.

Предузете и спроведене мере и задаци цивилне заштите на одбрани од поплава:

Имајући у виду неповољну временску прогнозу и могући сценарио код појаве великих вода већих од стогодишњих, обзиром на све већу количину падавина и континуиран раст водостаја р.Колубаре, предузете су додатне мере у циљу заштите града Ваљево.

Процењено је, да је неопходно искористити брану „Ровни“ као ретензију, која би задржала неколико милиона кубика воде и тиме остварила заштитну функцију, односно допринела смањењу поплавног таласа и ублажавању последица поплава на подручју Града Ваљево. Начелник Штаба позвао је директоре Републичке дирекције за воде, ЈВП „Србијаводе“, главног пројектанта, извођача радова и овлашћене представнике ЈП „Колубара“ и сви су се одазвали позиву и у току дана 14. маја разматране су могућности стављања бране „Ровни“ у заштитну функцију. Због тешких временских услова и воде која је била акумулирана на брани, стављање у функцију овог објекта није било могуће. Током ноћи, услед таложења вученог наноса, дошло је до формирања акумулације значајних количина воде у брани Ровни, чиме је битно смањен поплазни талас на реци Јабланици. На овај начин остварена је заштитна функција бране «Ровни» и значајно ублажене последице поплава у Граду Ваљеву, чиме је потврђена оправданост изградње овог водопривредног објекта.

Рано упозоравање и обавештавање становништва вршено је преко радио-дифузних и телевизијских станице са регионалном и локалним фреквенцијама. Штаб је наредио да „Радио-Ваљево“, „Радио-Патак“ и „Вујић телевизија“ обезбеде непрекидан рад и могућност преношења обавештења грађанима од интереса за заштиту и спасавање, које је давао Штаб.

У оквиру Оперативног центра 1985 Ваљево, који функционише у саставу Одељења за ванредне ситуације у Ваљеву, формиран је **кол центар Штаба**, чиме је омогућено грађанима да могу пријавити угрожености од великих кишних падавина, бујичних вода и поплава и тражити помоћ на тел. 1985 и 229-890, факс 222-458, моб. 064/82-48-842, e-mail: czova@mup.gov.rs.

У складу са „Оперативним планом“ ангажовани су субјекти система заштите и спасавања и снаге заштите и спасавања на спровођењу утврђених задатака. Ангажовани су сви расположиви људски и материјални ресурси у одбрани од поплава.

У циљу веће оперативности у раду Штаб за ванредне ситуације града Ваљево образовао је Тим за обављање оперативних послова из надлежности штаба.

Имајући у виду све неповољнију метеоролошку и хидролошку ситуацију, затражена је помоћ специјалних снага МУП-а и Војске Србије, чији припадници су врло брзо пристигли у Ваљево и веома ефикасно извршили спасавање свих угрожених грађана. Припадници специјалних снага ангажовани су у специјалним најсложенијим задацима у спровођењу мера и задатака цивилне заштите.

Ангажовање специјалних снага МУП-а и Војске Србије омогућило је ефикасне интервенције на спасавању угрожених и пострадалих грађана.

У спровођење одбране од поплава укључена је и Војска Србије са 50 припадника на ојачању левообалног мајор корита реке Колубаре код Аутобуске станице.

У ситуацијама великих поплава, није довољно ангажовање локалних људских и материјалних ресурса за обезбеђење ефикасног одговора.

Измерени хидролошки и метеоролошки параметри из сата у сат били су све неповољнији. Било је јасно да ће до изливања водотокова доћи на нерегулисаним деловима водотокова, такозваним „набрањеним деоницама“ а претила је опасност и пробијања одбрамбених насипа и рушења мостова.

Река Обница услед највећих падавина у историји Ваљевског краја, претворила се у бујицу која је срушила 3 моста, нанела огромне количине бујичне лаве у корито р.Колубаре чиме је засуто минор корито и проузроковала више одрона и клизишта. Бујица је продрла у објекте КПЗ Ваљево и оштетила магистрални пут М-4 Ваљево – Лозница код КПЗ. Рушењем мостова КПЗ Ваљево и насеље Веселиновић, остали су одсечени и без могућности дотура помоћи а поплавлјено је и неколико објеката.

На реци Јабланици дошло је до изливања на деловима водотока, у насељеним местима Седлари, Балиновић, а услед великих површинских вода био је потопљен и непроходан пут за Бајну башту.

На реци Колубари вода је почела до продире на нерегулисаној деоници испод Железничке станице и да угрожава насеље Колубара-1 и код моста на Јадру где је дошло до појаве успора због непрописно изграђеног моста што је угрожавало насеље Илиџа. Процењено је, да наведена насеља наредних сати могу бити угрожена и Штаб је донео наредбу о евакуацији угрожених грађана.

Појава великих вода изазвала је изливање водотокова на нерегулисаним – такозваним «небрањеним подручјима», где су последице поплава изазвале највеће штете.

У делу регулисаног тока реке Љубостиње кроз град није било изливања. У горњем – нерегулисаном току река с излила у делу улице Димитрија Туцовића, према Рађевоом селу.

Висок водостај забележен је и на реци Градац. У појединим деловима тока, ниво реке је премашивао висину мостова. Висок водостај и велике количине воде, узроковале су оштећење мостова узводно од бетонске бране, као и изливање реке код ФК“Крушик“, али није дошло до изливања воде на улицу и плављења стамбених објеката.

У току дана дошло је до значајног повећања водостаја реке Колубаре која је већ у преподневним сатима изашла из минор корита, а у 16 часова ова река достигла је водостај од 240 цм на меродавном водомеру код Дома културе. У 24 часа ниво воде достигао је 320 цм. Енормне количине воде из притока, уз раст нивоа воде од 10 цм на сат, указивали су на озбиљну опасност од поплаве на подручјима дуж тока реке Колубаре, која је достигла највиши измерени ниво – историјски максимум од изградње регулисаног корита.

Око 16 часова дошло је до изливања реке код Аутобуске станице. Ангажовањем припадника Војске Србије и водопривредног предузећа „Ерозија“ подигнут је зечији насип, чиме је спречено даље изливање реке на овој локацији. У 19 часова водостај је достигао ниво моста на Јадру и оштетила камене обалоутврде мајор

корита на левој обали наспрам „Кнез Милошеве“ улице. Око 20 часова након појаве успора код моста на јадру и преливања воде у парк и оштећења камене облоге левообалног насипа на мајор кориту, почело је постављање «зечијег насипа» (насипа од џакова са песком) и земљаног насипа на левој обали реке ка насељу Илица. Водостај је и даље био у благом порасту и у 01 час велики таласи које је старала бујица и вучени нанос у минор кориту, почели су да преливају преко постављених насипа код моста и парка на Јадру и поплавила делове „Душанове“, „Радничке“, „Улице Мајора Илића“ и наставила да се слива ка „Карађорђевој“ и „Кнез Милошевој“ улици. До јутра, поплавлена је цела „Кнез Милошева“ улица до споменика војводе Мишића и даље до раскрснице са улицом „Вука Караџића“. Током ноћи, након процене безбедносне ситуације, полиција је забранила саобраћај преко мостова на реци Колубари.

У јутарњим часовима дошло је до оштећења обалоутврде мајор корита између пешачког моста код хотела „Гранд“ и моста код „Дома културе“. Велике бујичне воде су током целе ноћи, све до преподневних часова вршила велики притисак на конструкцију свих мостова на реци Колубари, посебно на први мост код Јадра, чија хоризонтална конструкција смањује протицајни профил корита реке.

Ангажовани су чланови стручно-оперативног тима за поплаве са задатком да предузимају мере на заштити мостова, мајор корита, главног колектора водовода на Јадру, силоса, подземног резервоара ТНГ у бившој пекари, Аустротерма и других угрожених водопривредних и грађевинских објеката. Током ноћи и јутра обезбеђено је отицање површинских вода у корито р.Колубаре.

У ноћним сатима р.Колубаре је пробила заштитни насип у насељу Колубара-1 испод железничке станице на нерегулисаном делу водотока, а у јутарњим сатима пробила је и насип на десној обали и излила се у насеље у близини фабрике вијака „Градац“.

Велике кишне падавине проузроковале су појаву површинских вода и угрозиле делове Новог насеља, Горића и Попучака. Услед појаве великих вода и немогућности каналске мреже да их спроведе у реципијент, поплавлjen је и део магисталног пута М-4 у с.Попучке, што је довело до прекида саобраћаја према Београду и Убу. Поплавлени су и делови села Белошевац, Мрчић, са десне обале реке Колубаре и пут према Мионици.

У прекиду је и саобраћај на путу М-21 на територији општине Коцељева, као и магистрални пут М-4 код КПЗ Ваљево према Лозници. Како су сви главни путеви у прекиду, Град Ваљево је једину везу са Ибарском магистралом имао преко обилазно преко Рајковића, Богдановића брда, Мионице и Љига.

У циљу заштите најмалађих суграђана, након процене безбедносних услова, Штаб за ванредне ситуације донео је Одлуку о прекиду наставе у основним и средњим школама и прекиду рада Предшколске установе „Милица Ножица“ у дане 15. и 16.05.2014 године.

Имајући у виду безбедносну ситуацију у најугроженијим подручјима, Штаб је донео и Наредбу о евакуацији угроженог становништва са угрожених подручја дуж леве и десне обале реке Колубаре у објекте на неуgroженом подручју (касарна «Живојин Мишић», ОШ «Милован Глишић» и ОШ «Сестре Илић»), који по свом положају, условима и капацитету одговарају процењеним потребама за евакуацију угроженог становништва.

Након доношења наредбе од стране Штаба, са угроженог подручја из насеља

Илица и Колубара-1, ангажовањем аутобуса «Ласте», и припадника Ватрогасно-спасилачке јединице у раним јутарњим сатима евакуисано је више од 20 особа.

Услед изливања водотокова ван градског подручја (р.Колубара, р.Јабланица, р.Обница, р.Градац, р.Рабас, р.Кривошија, р.Перајица, р.Црнобара и других мањих водотокова), нанете су штете у приобаљу наведених река.

Бујичне поплаве од 14. маја 2014.године, угрозиле су стамбене и економске објекте, пољопривредно земљиште, путеве, железницу, електро, телекомуникациону и водоводну мрежу.

Велике кишне падавине проузроковале су и активирање старих и појаву нових клизишта и појаву одрона, који су нанели огромне штете на путевима посебно у брдско-планинском подручју.

Штаб је омогућио грађанима и привредним друштвима и другим правним лицима потребне количине врећа са песком за заштиту индивидуалних објеката, привредних и других објеката.

Збрињавање угрожених и настрадалих вршено је у касарни „Живојин Мишић“ у Ваљеву и хотелу „Нарцис“ у Ваљеву.

Посебно велики допринос у одбрани од поплава, дали су припадници МУП-а, Војске Србије, ватрогасно-спасилачке јединице, цивилне заштите, овлашћена и опремљена правна лица (ЈКП и други) и многи други субјекти система заштите и спасавања.

Асанацију пострадалих подручја спровели су надлежни државни органи и органи Града Ваљева. Координацију свих активности вршио је Окружни штаб за ванредне ситуације КУО и републичка ветеринарска инспекција.

Дезинфекцију поплавлених објеката и површина извршио је Завод за јавно здравље Ваљево.

Процена штета од великих кишних падавина и поплава на подручју Града Ваљева извршена је у складу са *Упутством о јединственој методологији за процену штета од елементарних непогода* („Сл.лист СФРЈ“,бр.27/87).

Градска управа формирала је комисије састављене од стручњака одговарајућег профила, који су по пријавама грађана и правних лица изашли на терен и извршили процену насталих штета.

КОМАНДАНТ ШТАБА
Станко Терзић